

Problematika zastupování jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí (JSDH)

Problematika zastupování JSDH navenek a jejich jednání s dalšími složkami IZS je aktuální problém, který je nutné jasně definovat a řešit, neboť v obecném principu lze zastupovat pouze to, k čemu je právo vlastnické nebo přenesené pověřením.

Nejprve se pro pochopení celého problému musíme podívat na základní rozdělení dobrovolných hasičů, které je zcela zásadní pro řešení zastupování JSDH.

1. Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (JSDH nebo JSDHO)

- je jednotka požární ochrany zřizovaná dle zákona o požární ochraně č.133/1985 Sb., kterou zřizuje obec v samostatné působnosti a jejíž úkoly jsou definovány v zákoně a v oblasti organizačního a operačního řízení je definuje vyhláška 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany,
- JSDH provádí likvidaci požárů, záchranné a likvidační práce tzn. zásahy, technickou pomoc a další úkoly při zdolávání mimořádných událostí dle zákona. Nejedná se o spolek nebo zájmové uskupení občanů, ale o jasně a legislativně definovanou složku obce, hasiče, tak jak je známe ze zásahů.

Zákon č.133/1985 Sb.

§ 29

Obec a obecní úřad

(1) Obec v samostatné působnosti na úseku požární ochrany

a) zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a plní další úkoly podle zvláštního právního předpisu ve svém územním obvodu;

-zkráceno-

Členem jednotky (hasičem v JSDH) se může stát pouze osoba, která splňuje zákonné požadavky, tedy odbornou a zdravotní způsobilost (musí absolvovat základní odbornou přípravu, vstupní a periodickou zdravotní prohlídku a být odborně způsobilá k výkonu služby v jednotce), což je definováno legislativou.

V ČR bylo dle statistické ročenky HZS ČR za rok 2016 členy dobrovolných jednotek 69 738 osob.

2. Sbor dobrovolných hasičů (SDH)

- Sbor dobrovolných hasičů je původně občanské sdružení působící na úseku požární ochrany (v současné době spolek dle NOZ), a jeho činnost je definována stanovami spolku,
- Ve vztahu k JSDH může navrhnout velitele jednotky (k jeho návrhu se pouze přihlíží a není nutné se k němu vyjadřovat) a může se s jeho souhlasem podílet na odborné přípravě a na organizačním řízení. Tyto činnosti jsou definovány v zákoně o požární ochraně, ale legislativně není nikde uvedeno, že na tyto činnosti má automatické právo.

Členem SDH či jiného občanské sdružení (spolku) působícího na úseku požární ochrany, se můžete stát po přijetí do této organizace dle jejich stanov. K získání členství v SDH, pobočném spolku SH ČMS, stačí pouze podepsat přihlášku, v níž stvrdíte souhlas se stanovami, a uhradíte poplatek (aktuálně 100 Kč). Poté můžete

používat označení hasič, i když přitom nesplňujete podmínky, které musí splňovat hasič v JSDH (tedy žádnou odbornou a zdravotní způsobilost, respektive není třeba žádný vztah k JSDH obce).

Dle zdrojů SH ČMS je v tomto spolku aktuálně registrováno 357 311 členů, z toho je 58 036 dětí a mládeže.

Problematika z hlediska zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně

Zákon č. 133/1985 Sb.

ČÁST PÁTÁ

Spolupráce na úseku požární ochrany

§ 74

Hasičský záchranný sbor, správní úřady a orgány samosprávy, jakož i právnické osoby a podnikající fyzické osoby při plnění úkolů podle tohoto zákona spolupracují s občanskými sdruženími, veřejně prospěšnými organizacemi a jinými orgány a organizacemi působícími na úseku požární ochrany.

§ 75

Občanská sdružení, veřejně prospěšné organizace a jiné orgány a organizace působící na úseku požární ochrany

(1) Občanská sdružení, veřejně prospěšné organizace a jiné orgány a organizace působící na úseku požární ochrany pomáhají při plnění úkolů na úseku požární ochrany zejména tím, že

- a) pomáhají vyhledávat členy jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí,*
- b) podílejí se na odborné přípravě členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí,*
- c) podílejí se souhlasem vlastníka na provádění údržby, oprav požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a objektů požární ochrany, včetně vodních zdrojů,*
- d) podílejí se na činnosti směřující k předcházení požárům, zejména na preventivně výchovné činnosti mezi občany a mládeží,*
- e) podílejí se na ediční a publikační činnosti a na dokumentaci historie požární ochrany a hasičstva.*

Rozdíl mezi JSDH a SDH

JSDH, jak už bylo uvedeno, je jednotka požární ochrany obce s jasně definovanými parametry, úkoly a činnostmi, čili výjezdoví hasiči, kteří skutečně zasahují, zatímco SDH je spolek, původně občanské sdružení, působící na úseku požární ochrany, jehož hlavní a aktuální prioritou je výchova a vzdělávání mládeže a organizace požárního sport.

Členstvím v JSDHO nevzniká automaticky členství v SDH a naopak.

Zastupování JSDH

Zastupovat JSDHO může zřizovatel (starosta obce, města či primátor) nebo osoba, kterou tím pověří (velitel jednotky kterého jmenuje, na základě jasně vymezených úkolů v operačním a organizačním řízení). Zastupováním může také pověřit třetí osobu, kterou k tomu musí zmocnit. Tato osoba však nemůže zasahovat do úkolů a činností, které jsou dle zákona uloženy jiné osobě, tzn., že nemůže zasahovat např. do pravomocí jmenovaného velitele jednotky).

Z výš uvedeného je zřejmé, že JSDH bez tohoto souhlasu, nemůže zastupovat nikdo, V žádném případě pak spolek, který působí na úseku požární ochrany a též používá obecný název „hasiči“. **Podobnost názvu JSDHO (JSDH) a SDH je značně zavádějící a vyvolává ve veřejnosti dojem podobnosti či snad shody. Jedná se však pouze o účelovou podobu, jejímž jediným smyslem je klamání širší veřejnosti.** JSDHO a SDH jsou dvě naprosto rozdílné organizace a proto žádná z nich nemůže zastupovat bez souhlasu tu druhou.

Závěrem lze konstatovat, že SH ČMS, i se svými skoro 360 tisíci členy, nemůže a nemá právo zastupovat JSDH, tedy výjezdové hasiče, kterých je cca 70 tisíc, neboť k tomu nemají jejich souhlas (stanovy SH ČMS o jednotkách nehovoří a ani nikde není uvedeno, že člen SDH, který je zároveň členem JSDHO, dává souhlas k zastupování) a také z důvodu, že ne všichni členové JSDH jsou zároveň členy SH ČMS. SH ČMS může zastupovat pouze své členy a to pouze v mezích zákona. JSDH může zastupovat pouze zřizovatel (obec) a velitel jednotky, kteří jsou odpovědní za činnost JSDH, jak z hlediska zákona, tak i komunikace s veřejností.

Problematika z pohledu zákona č. 239/2000 Sb., o IZS:

§ 4 Složky integrovaného záchranného systému

(1) Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou ... jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

(2) Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou ... neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání (§ 21).

Nyní se zaměříme na pojem plánovaná pomoc na vyžádání:

§ 21 Plánovaná pomoc na vyžádání

(1) Poskytování plánované pomoci na vyžádání se zahrnuje do poplachového plánu integrovaného záchranného systému; plánovanou pomocí na vyžádání se pro účely tohoto zákona rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami integrovaného záchranného systému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací.

(2) Plánovanou pomoc na vyžádání jsou povinny poskytnout ... ostatní složky integrovaného záchranného systému uvedené v § 4 odst. 2 ... f) ostatní osoby, které se k tomu smluvně zavázaly.

(3) Plánovanou pomoc na vyžádání není povinen poskytnout ten, kdo by poskytnutím této pomoci vážně ohrozil plnění vlastních závažnějších úkolů stanovených podle zvláštních právních předpisů.

(4) Ostatní složky integrovaného záchranného systému jsou povinny při stanovení rozsahu plánované pomoci na vyžádání na základě žádosti operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému sdělit

a) osoby pověřené pro zabezpečování pomoci a způsob jejich vyrozumění

b) síly a prostředky určené k poskytnutí pomoci

c) dobu potřebnou pro poskytnutí sil a prostředků v případě vyžádání pomoci

Ostatní složky IZS i ostatní osoby mohou tedy s IZS uzavřít smlouvu, kde jasně definují síly a prostředky, které mohou poskytnout. Otázkou ale zůstává jaká je technická, odborná a zdravotní způsobilost členů těchto organizací, neboť např. v případě členů SH ČMS se na ně nevztahují požadavky na zdravotní a odbornou způsobilost, jako pro řádné členy JPO, které jsou jasně legislativně požadovány. **Bylo by tedy vhodné na členy SH ČMS nahlížet spíše z hlediska zákona o dobrovolnictví, i když se současný zákon o dobrovolnictví na tyto spolky působící dle zákona PO nevztahuje.**

Přehled používání označení „Hasič“

Označení	1	2
	Hasič SH ČMS	Hasič JPO
Zřizovatel	SDH	Obec
Název	SDH	JSDH
Členství	Stanovy SH ČMS	Zákon č. 133/1985 Sb.
Forma	Členství ve spolku	Dohoda o členství v jednotce, nebo jiný pracovněprávní vztah o pracích konaných mimo hlavní pracovní poměr, pracovní poměr
Vznik	Přihláška a zaplacení 100Kč	Uzavření výše uvedeného vztahu, vymezující práva a povinnosti jednotlivých stran
Minimální věk	3 roky	18 let
Zdravotní způsobilost	Žádná	Nařízení vlády č. 352/2003 Sb. a kladný závěr posudku
Minimální odbornost	Žádná	Základní odborná příprava členů JPO
Odbornosti pozic	Interní odbornosti nejsou legislativně vyžadovány	Legislativně definovány a vyžadovány, nutná zkouška a ověření HZS: např. strojník, velitel, technik, nositel dýchací techniky
Velitel – požadavky	Žádné	Absolvování kurzu, praxe, zdravotní a odborná způsobilost
Velitel – vznik závazku	Zvolením	Jmenováním zřizovatelem po předchozím vyjádření HZS kraje